43. Jaar, Nr. 138. —'s HERTOGENBOSCH.— Dingsdag, 16 November 1841

NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT, Horatius.

ABONNEMENTS-PRIJS Voor de Stad, ƒ12 - Franco per post, » 14 -.

(*Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag*)

ADVERTENTIEN 10 cent de regel behalve 35 cent zegel

De Prokureur-Generaal bij het Provinciaal Geregtshof in Noord-Braband in ervaring gekomen zijnde, dat sedert eenige maanden in de Provincie in omloop zijn gebragt kennelijk valsche dubbele stuiverstukken, zoogenaamd *dubbeltjes*, welke bij een grondwettig scheikundig onderzoek gebleken zijn *meestal* te bestaan uit geel koperen ronde plaatjes, aan de werking van *kwik* onderworpen geweest; sommigen zelfs uit enkel *blik*, *alle* bewerkt ter gemiddelde grootte der oude afgesleten dubbele stuivers (dubbeltjes), zoo als die thans in de wandeling voorkomen, en die zich op het bloot gezigt van de *echte* laten onderscheiden, omdat velen van die zelfs geen sporen van eenige stempelwerk dragen, heeft vermeent, elk en een iegelijk oplettend te moeten maken, om de zoodanige dubbelde stuiver stukken (dubbeltjes) niet in ontvang te nemen, en niet weder uit te geven; immers wil men zich niet bloot stellen aan de straffen bij artikel 136 van het lijfstraffelijk wetboek bepaald tegen dengene welke, hoezeer voor *goede* en *gangbaar* ontvangen, die dubbeltjes, wetende dat dezelve valsch zijn, weder uitgeeft en in verderen omloop brengt.

NEDERLAND.

Extract uit een part. brief uit BATAVIA *dd.* 30 Junij :

» Een ieder verkeert hier nog in de stille hoop dat de Heer Merkus effektief tot gouverneur-generaal zal benoemd worden ; en men gelooft over het algemeen, dat moeijelijk in een ander persoon, alle die vereischten zullen worden aangetroffen, om een goed gouverneur-generaal te wezen, als die hij bezit ; zijn bestuur kenmerkt zich door klem en fermiteit aan de eene, en door liefttalligheid, doorzigt, beleid, regtvaardigheid, billijkheid, aan de andere zijde."

VENLO, 9 Nov. Men zegt, en het is wenschelijk in vele opzigten, dat Z. D. H. de Hertog Bernhard van Saxen-Weimar bekleed zal worden met het oppermilitair kommando in het Hertogdom Limburg, en te Maastricht zal resideren. Jammer echter, dat daardoor Z. Exc. de Generaal des Tombes, opperkommandant te Maastricht, dit Hertogdom dan zou verlaten; maar men beweert, dat deze waardige, zoo zeer geachte bevelhebber Maastricht met 's Gravenhage zal verwisselen, zullende benoemd worden tot kommandant in de residentie.

— 's GRAVENHAGE, den 11 November In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van heden, is ingekomen het ontwerp van wet behelzende het hoofdstuk der staatsbegrooting voor de jaren 1842 en 1843, nopens het departement van Buitenlandsche zaken. Dit ontwerp is ter overweging aan de afdeelingen verzonden.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik der Nederlanden worden in den loop dezer maand uit Duitschland in de residentie terug verwacht.

— Zaturdag morgen ten elf ure zal de Hooge-Raad eene plegtige algemeene vergadering houden, waarin de heer mr. N. Verloren als lid van dat collegie zal worden geïnstalleerd.

— De Eerste Kamer van de Staten-Generaal heeft aangenomen de voordragt, behelzende de begrooting van buitenlandsche zaken voor 1842 en 1843.

KERKELIJKE STAAT.

Berigten uit Nederland melden, dat de Kerkelijke Zaken aldaar door Monseign. Cappaccini tot een goed einde zijn gebragt, weshalve deze geachte Prelaat dan ook weldra zijne Zending naar Lissabon zal ondernemen. Ook de met Rusland door den H. Stoel geopende Kerkelijke onderhandelingen namen eene gunstige wending, en hoopte men ook in dat opzigt op eenen volmaakt goeden uitslag.

DUITSCHLAND.

Naar te Berlijn verzekerd wordt, hebben zich weder nieuwe moeijelijkheden in de vereffening der geschillen tusschen de Pruissische en Pauselijke Hoven opgedaan.

— Omtrent de medewerking van Z. M. den Koning van Pruissen, tot vestiging en onderhouding van een Evangelisch Bisdom te Jeruzalem, behelst een der Duitsche Dagbladen gewigtige bijzonderheden. Niet alleen heeft Hoogstdezelve de renten van een Kapitaal van vijftienduizend ponden sterling, zijnde de helft der benoodigde som, voor de dotatie van dat Bisdom bestemd, maar tevens bepaald, dat deze geheele som uitbetaald zal worden, wanneer men later het aankoopen van landerijen in Palestina noodig mogt achten.

— De Groote Raad van Aargau heeft zich, in zijne zittingen van 3. en 4. dezer, met maatregelen tot bevrediging van dat kanton bezig gehouden, en eenige besluiten genomen, door welke het regt van den Staat in kerkelijke zaken gehandhaafd, maar tevens de Geestelijkheid in onderscheiden opzigten te gemoet gekomen wordt. Gelijktijdig is de plegtige en herhaalde verzekering gegeven, dat de bezittingen der kloosters uitsluitend tot weldadige oogmerken, in den geest der stichters, aangewend zullen worden.

ENGELAND.

Den 9. November, 's nachts ten 11 ure, min 12 minuten, is gelukkig en voorspoedig bevallen van een PRINS Hare Groot-Brittannische Majesteit de Koningin Victoria. De jonggeborene zal den titel voeren van *Prins van Wallis*. De Koninklijke Kraamvrouw en de jonge Prins genieten den besten welstand. De vreugde te Londen was groot en algemeen, en de uiterlijke blijken daarvan veelvuldig en schitterend.

— De gebeden van dankzegging wegens de gelukkige bevalling Harer Majesteit zullen, in alle kerken en kapellen van geheel Groot-Brittanje, worden gezegd op Zondag, den 14. November, op den eerst daarop volgenden Zondag, wanneer, uithoofde der verder afgelegenheid het berigt dezer heugelijke gebeurtenis daar niet tijdig genoeg vóór den 14. mogt zijn aangekomen.

— Aan den Lord Maire van Londen, tijdens wiens bestuur de mannelijke Troonopvolger ter wereld komt, wordt steeds de titel van Baronet geschonken. Daar de heer Pirie juist op den dag, dat zulks ditmaal heeft plaats gehad, zijne waardigheid aanvaard heeft, denken velen, dat die onderscheiding niet alleen aan hem, maar ook aan den afgetreden Lord Maire, alderman Johnson, verleend zal worden.

Ook de Lord Maire van Dublin wordt bij deze gelegenheid Baronet, en dus valt, tot leedwezen der Tories, deze eer thans aan O' Connell te beurt.

De toestand der Koningin weduwe Adelaïde is sedert de laatste berigten niet verergerd.

— Het Gouvernement geeft blijken, dat het den oorlog tegen China krachtdadig wil doorzetten. Niet minder dan vijf oorlogschepen liggen in de havens van Portsmouth en Plymouth gereed, om zich met het eskader onder den admiraal Parker te gaan vereenigen. Bovendien moeten de *Malabar* van 74, en de *Madagascar* van 44 stukken hunne equipage voltallig maken, maar de bestemming dezer beide schepen, en van eenige anderen van minder kaliber, is tot hiertoe niet bekend.

— Een der Dagbladen zegt berigt uit Parijs te hebben, dat een gevolmagtigde van don Carlos aldaar is aangekomen, om over het huwelijk van een der Zonen van dien Vorst met de jonge Koningin van Spanje te onderhandelen, tegen welke verbindtenis hij zich tot hiertoe altijd ten stelligste had verzet. Men dacht echter niet, dat het in de tegenwoordige omstandigheden mogelijk zijn zou, deze onderhandelingen tot een gewenscht einde te brengen.

FRANKRIJK.

Een te Bordeaux aangekomen partikuliere brief behelst de volgende bijzonderheden betreffende Rubini's reis naar Madrid : »

Rubini is te Madrid aangekomen ; zoo men weet, had de militaire autoriteit hem een escorte van 60 ruiters medegegeven, teneinde hem tegen alle kwade ontmoetingen te vrijwaren. Te Colmenar aangekomen zijnde, werd het escorte door een honderdtal boeren omringd, die Rubini voor een stafofficier van de partij der Koningin Maria Christina hielden, dien deze soldaten aan de liberale partij gingen overleveren en wat ook Rubini zeggen mogt, om de boeren aan het verstand te brengen, dat hij niet noodig had verlost te worden, zij wilden hem echter tegen wil en dank bevrijden.

Ten gevolge van deze rencontre, heeft het aan Rubini moeite gekost, naar Madrid te ko-

men, gezeten op een muilezel van den Pastoor van Colmenar, wien het gelukt is, Rubini uit de handen zijner verlossers te bevrijden. Rubini heeft beloofd, bij zijne terugkeer, in de kerk van Colmenar eene mis te zullen zingen. Het behoeft wel niet gezegd te worden, dat op dien dag liefdegiften zullen worden ingezameld en geheel Madrid te Colmenar zijn zal.

— Men spreekt van eene op handen reize des Hertogs en der Hertogin van Orleans door Duitschland.

— In het Madridsche regering blad de *Gaceta*, van den 3. November. vindt men het volgende besluit van den regent Espartero:

» Gelet op regtmatige staatkundige overwegingen en op onbetwisbare beweegredenen van openbare voegzaamheid, zoo heb ik, in mijne hoedanigheid van Regent des Koningrijks, gedurende de minderjarigheid van Hare Majesteit de Koningin Isabella II, en in overeenstemming met den raad der ministers, het volgende besloten:

» Van dit oogenblik af en tot het nemen eener nadere wettige beschikking toe, wordt de betaling der toelage, op de begrooting aan Hare Majesteit de Koningin-moeder Maria Christina van Bourbon toegestaan, geschorst.

» Gij zult u daarnaar rigten en zorgen, dat de tegenwoordige worde uitgevoerd.

„ Victoria, den 26 October, 1841.

» De Hertog der Overwinning.

„ *Aan Antonio Gonzalez, Voorzitter van den Raad van Ministers.*"

De regent heeft thans weder een der doodvonnissen, door den Madridschen krijgsraad uitgesproken tegen de hoofden van den aanslag, die in den nacht van 7 op 8 October op het koninklijk paleis heeft plaats gehad, bekrachtigd. Een bijzondere brief uit Madrid van 2 November laat zich aldus uit:

» De Generaal Quiroga-y-Frias heeft heden de geestelijke hulp der ter dood veroordeelden erlangd en zal morgen in de vlakte van las Guardias worden doodgeschoten. Hij wordt door de nationale militie in de gewezene kazerne der gardes-du-corps bewaakt, en legt eene even bewonderenswaardige kalmte van gemoed aan den dag als vroeger Diego Leon. Het doodvonnis tegen een der gebroeders Fulgiosa, en tegen de officieren van het regement der Prinses zal waarschijnlijk in den loop dezer week worden uitgevoerd. — Dadelijk na den terugkeer van den regent te Madrid zal de raad van ministers bijeenverzameld worden, om den dag van de opening der Cortes vast te stellen."

— Den 9. 's avonds is er brand ontstaan in het decoratiemagazijn van het Theatre de la Gaîté te Parijs, en die zoo snel toenam, dat geheel het Magazijn is weggebrand. Gelukkig, heeft men de belendende gebouwen nog kunnen beveiligen en bewaren.

— Reeds zijn een aantal Afgevaardigden te Parijs opgekomen, en laat het zich aanzien, dat de ophanden Zittingen door belangrijke werkzaamheden zullen worden gekenmerkt. Onder anderen moet het stelsel der spoorwegen voor geheel Frankrijk nog dit jaar, zegt men, zijn volkomen beslag krijgen.

BELGIE.

De Generaal Vandermeeren ondergaat telkens langdurige verhooren. Sedert is nog een letterzetter in hechtenis genomen, als betrokken in de zaak van het komplot. Tot zelfs de spijzen, die voor de gevangenen van buiten worden ingebragt, zijn aan het naauwkeurigst onderzoek onderworpen, vóórdat zij mogen worden uitgereikt.

— In den schouwburg te Leuven worden thans voorstellingen met Leeuwen en Tijgers gegeven. Onlangs is er eene Leeuwin van het Tooneel in de bak geschoten, en zou daar juist den een en ander hebben opgevreten, als niet de Directeur van den Beestentroep Carter nog in tijds het dier bij de achterpooten gegrepen en buiten magte gesteld had, om zijn natuurlijk instinkt te volgen.

Regtswezen.

— Zaak van Paul Gillich, oud 18 jaren, Kramer in aardenwerk, geboren en woonachtig te Kachenberg (Hertogdom Nassau). —

Aangeklaagd bij het Provinciaal Hof van Noord-Braband, ter zake van poging tot Doodslag met voorbedachten rade gepleegd (*assassinat*), vergezeld van diefstal, op den persoon van Johannes Jacobs, den 25 Junij ll. op de heide onder de Gemeente Schaijk, welke poging door uitwendige daden gebleken en aan een begin van uitvoering opgevolgd, haar vol beslag alleen heeft gemist door uitwendige omstandigheden van des daders wil onafhankelijk.

Zitting van den 28. October 1841.

President:

Mr. P. S. VAN SON.

Verdediger (Ambtshalve):

Mr. VAN DER DOES DE WILLEBOIS.

In deze plegtige Zitting is, na vroeger voorafgegane, *zooveel mogelijk* verligtende Verdediging door den geachten pleitbezorger Mr. de Willebois, ex officio aan den beschuldigde toegevoegd, het Doodvonnis uitgesproken over een nog jeugdigen boosdoener, wiens gruweldaad, buiten getuigen gepleegd, de wrekende hand der heilige Justitie scheen te kunnen ontduiken; — doch het oog van Hem, die alles ziet, en over het leven zijner schepselen waakt, duldde niet, dat eene in 't verborgen bedreven moord ongestraft blijven zou. Het misdadig bedrijf van Gillich kwam weldra aan het licht, en met bedaardheid vernam de ongelukkige het tegen hem gewezen Vonnis des doods. Roerend was de taal der Voorzitters van het Hof, die vooral op de wonderbare leiding der Voorzienigheid heenwees, als de Beschermster, Handhaafster en Wrekeresse der zedelijke maatschappij en harer burgeren; — maar daarna ook den Veroordeelde ernstig aanspoorde, om zich tot de Goddelijke barmhartigheid te wenden, opdat de Hemel hem de misdaad mogte vergeven, en 's Konings Genade een gunstigen blik mogt slaan op zijn verzoek om gratie van de straffe des doods.

In de *Acte van Beschuldiging*, door den Heere Procureur-Generaal bij het Provinciaal Geregtshof van Noord-Braband uitgebragt, leest men, hoofdzakelijk het volgende:

Dat Martinus Oliemeulen, Bouwman, wonende te Schaijk, op den 25 Junij, tusschen zeven en acht uren des avonds, zich met kar en paard, op de Heide tusschen Schaijk en Zeeland, ter plaatse genaamd Hoogstraten bevindende, een persoon, den beschuldigde in deze, zag, welke voor hem uitging en, een omweg makende, zijne kar naderde en hem vroeg, of hij niet iemand had zien loopen en het geschreeuw had gehoord van zijnen kameraad, welke met hem was aangerand geworden?

Dat op het bekomen antwoord van neen, die persoon wijders vroeg, of de getuige Oliemeulen zijnen kameraad, die hevig verwond was, zoude willen opladen, en naar Schaijk vervoeren, en dat Oliemeulen hierin toegestemd hebbende, door den beschuldigde is geleid naar eene zandsleuf, en deze genaderd den verwonden Jacob zag, liggende op zijne zijde; dat deze vreeslijk in het aangezigt en aan de beide handen bebloed was, en niet dan na drie vergeefsche pogingen bij getuiges aannadering zich op zijnen elleboog konde rigten, en zeide gaarne den Pastoor te hebben.

Dat Oliemeulen als toen Jacob met behulp van den beschuldigde op zijne kar geladen en naar Schayk overgebragt heeft, na te hebben opgemerkt, dat eene groote hoeveelheid gestort bloed in de zandsleuf zigtbaar was.

Dat Oliemeulen gedurende den Vervoer alleenlijk heeft gehoord, dat tusschen Jacobs en den beschuldigde over geld werd gesproken, en dat deze te dier gelegenheid heeft gezegd, dat hij zoude zorgen, dat de vader van den verwonden het geld tot den laatsten cent zoude bekomen; dat Oliemeulen van af het eerste oogenblik den beschuldigde als de dader beschouwde, eensdeels omdat Oliemeulen hoogstwaarschijnlijk den aanrander zoude hebben moeten zien, vermits de heide vlak was en tot op eenen grooten afstand niets het gezigt belemmerde.

Dat Oliemeulen, bijgestaan door den beschuldigde, den verwonden Jacob naar Schaijk heeft vervoerd en dien verwonden persoon ten huize van Jan Hendrik Vos, tapper te Schaijk, op last des Burgemeesters, heeft afgeladen.

Dat de beschuldigde middelerwijl in de woning van den Burgemeester te Schaijk is gekomen, uitroepende, dat zijn kameraad vermoord of verwond was, en dat deze ambtenaar, na den verwonden Jacob bij Vos te hebben doen inbrengen, van den beschuldigde vernam, dat hij over de heide met zijn kameraad gaande, tot het voldoen aan eene natuurlijke behoefte was achtergebleven, en daarna zijnen kameraad achtervolgende, dien bevond ter aarde liggende en worstelende met een persoon, gekleed met een blaauw of graauw buis, donker linnen broek, en blaauwe pet; dat hij beschuldigde dien persoon van achter had aangegrepen, doch, een messteek aan het hoofd ontvangende, genoodzaakt werd hem los te laten, terwijl de beschuldigde daadwerkelijk eene gestokene wonde aan het hoofd en eene bloedige wonde aan den middelvinger der linkerhand had, doch geene teekenen droeg van met een stok of knuppel te zijn geslagen, en hij zich daarover ook niet beklaagd heeft.

Dat de verwonde Jacob dien avond door den heelmeester de Groot is verzorgd, en deze op hem heeft bevonden 15 gesneden wonden.

Dat buiten en behalve die gesneden wonden, de voorarmen, en de ruggen der handen zeer gekneusd en wankleurig waren, blijkbaar ten gevolge van slagen door een stomp werktuig toegebragt, en dat latere hevige kneuzingen op het hoofd zijn ontwaard, ten gevolge waarvan het koudvuur in de hand gekomen zijnde, dezelve is moeten afgenomen worden, zoodat de verwonde persoon meer dan twee maanden buiten staat is geweest, ten gevolge der bekomen wonden, zijnen persoonlijken arbeid te verrigten.

Dat de verwonde Jacob den eersten avond heeft opgegeven, den dader der verwonding niet te kennen; dan des anderendaags aan de Justitiebeambten, den heelmeester en zijne bospes, Hendrik Vos heeft verhaald, dat de beschuldigde de dader was, en bij zijn verhaal van het voorgevallene onveranderd is gebleven; dat hij de navolgende omstandigheden successivelijk heeft doen kennen in zijne verklaringen, bij de Justitie afgelegd.

Dat hij Jacob met den beschuldigde, zijnde zijnen neef en even als hij marsdrager in glas en aardewerk, en bij Selbach, te Grave, wonende, in dienst, op den 24 Junij de Gemeente Gemert verlaten en den nacht te Uden heeft doorgebracht; dat zij in den namiddag van den 25. Junij Uden verlaten hebben, teneinde zich naar hunnen meester te Grave te begeven; dat hij aan den beschuldigde heeft voorgesteld, langs het teelland over de Gemeente Zeeland den weg te nemen, zijnde deze van het gehucht Bitswijk de kortste en de gewone weg naar Grave, doch dat de beschuldigde, voorgevende, eenen korteren weg te kennen, hem heeft voorovergehaald, over de heide op den Reekschen molen te gaan, welke weg eenzamer en langer dan de andere is.

Dat zij gekomen zijn op eene hoogte, alwaar landlieden in den omtrek met het afmaaijen van heide werkzaam waren, en de getuige Jacob alstoen voorstelde, aldaar te rusten, dan dat de beschuldigde hem heeft doen besluiten, om verder te gaan, en, op eene eenzame plaats gekomen,

alwaar die werkende menschen moeijelijk zigtbaar waren, gezegd heeft: *hier willen wij rusten.*

Dat zij toen op eenen heiderug in eene laagte zijn nedergezeten, de beschuldigde zijne marsch afzette, en Jacob de zijne, als ledig zijnde, aanhield.

Dat zij, van Uden gaande, beiden eene bloem bij zich hadden, Jacob eene roos, de beschuldigde eene andere bloem, en alstoen zich onderhouden hebben over het voornemen van Jacob, om den volgenden dag met hunnen meester, welke zich naar hunne geboorteplaats in Nassau begaf, de gelden, welke hij, ter somme van vijf en twintig Gulden vijf en Negentig Cents, had bespaard, voor zijne ouders mede te geven.

Dat de beschuldigde wist, dat Jacob die gelden bij zich droeg, daar hij die in tegenwoordigheid van den beschuldigde bij het gaan op de heide geteld had

Dat de beschuldigde, onder het voorgeven van ook vijf en twintig Gulden aan zijnen vader te willen zenden, een plat steentje van de grond opnam en daarop zijn mes heeft gescherpt, zeggende» dat daarin eene schraam was, en bij welke gelegenheid de beschuldigde zich aan de hand heeft gekwetst; dat Jacob, welke ter regter zijde van den beschuldigde zat, alstoen een weinig van den beschuldigde zich afgekeerd en voorgesteld heeft, hunnen weg te vervolgen.

Dat de beschuldigde op dit oogenblik van achter aan Jacob een steek met het mes onder het linker oor heeft toegebragt, uitroepende: *Jacob hier is uw kerkhof!* en verder met het toebrengen, door middel van zijn mes, van ontelbare wonden aan het hoofd is voortgegaan.

Dat bij het toebrengen van den eersten steek onder het linker oor het mes is gebroken en Jacob zelf het stuk, dat in de wond was verbleven, daaruit heeft gehaald.

Dat Jacob zich van zijne mars bij het ontvangen van den steek schijnt te hebben ontdaan, en nu of dan onder de mishandelingen met de vlugt heeft pogen te ontkomen.

Dat onderwijl Jacob heeft gesmeekt, het leven te mogen behouden, en eindelijk verzocht, zoo hij moest sterven, zich tot den dood te mogen voorbereiden.

Dat hem dit door den beschuldigde toegestaan zijnde, hij zich op zijne knieën heeft gezet, en dat hij een oogenblik daarna weder door den beschuldigde is aangevallen, die hem het geld heeft ontroofd, dat hij in twee zakjes droeg, het eene van eene blaas, waarin vijf en dertig centen en zestig cents in zilver geld, het ander van blaauw en gebloemd katoen gemaakt, waarin twintig gulden in zilver benevens een goud vijfguldenstuk stak.

Dat de beschuldigde eindelijk zijn mes heeft achtergelaten, den stok van Jacob heeft opgenomen, en daarmede hevige slagen op het hoofd aan Jacob heeft toegebragt; dat Jacob die slagen met zijne handen wilde afweeren, doch de beschuldigde hem door slagen met den stok de handen verplettende, zoodat Jacob, geheel afgemat nederliggende, getracht heeft, zich als dood te houden, dan dat de beschuldigde aan den mond van Jacob luisterde, en bij elke ademhaling uitriep: *leeft gij nog? gij moet sterven!* hem terzelfder tijd hevige slagen met den stok op het hoofd gevende.

Dat het schijnt, dat de beschuldigde onder het voorval zich zelven bij de keel greep en het mes daar opzette, als wilde hij zich van het leven be rooven, dan daarvan op de aanmerking van Jacob, dat hij der eeuwigheid zoude gedenken, afliet.

Dat Jacob opmerkte, dat de beschuldigde onder het slaan steeds rondkeek, en dat de beschuldigde eindelijk heeft beloofd, hem het leven te zullen laten, indien hij hem niet zoude verraden; dat de beschuldigde toen Jacob heeft opgerigt, en op zijn verzoek, om hem uit de heide te dragen teneinde in zijn uiterste kon worden voorzien, en antwoord gaf: » *dat hij (Jacob) toch gelukkig was, al stierf hij zonder Bediening,* » *en dat het niet noodig was, hem te dragen* » *dewijl eene kar naderde, waarmede hij* » *kon worden vervoerd.*"

Dat de beschuldigde dan ook, na de belofte te hebben afgeperst, dat Jacob zoude zeggen, dat zij door een ander persoon waren aangerand, die kar is genaderd en dezelve gehaald heeft.

Dat Jacob geheel overtuigd is, dat alleen de nadering der kar hem het leven heeft gered, en dat hij zonder dat gelukkig toeval door den beschuldigde zoude zijn vermoord; dat hij met dezen nimmer twist heeft gehad, en dezes euveldaad enkel toeschrijft aan de zucht, om zich van zijne gelden meester te maken; dat Jacob volhoudt geen mes bij zich te hebben gedragen, en evenmin met den stok een slag aan den beschuldigde te hebben gegeven.

Dat de Brigadiers der Kon. Marchaussée van Nijnahten en Bartels, op den laten avond van den 25. Junij naar Schaijk gekomen, aldaar zoo van den beschuldigde, die, gelijk is gezegd, aan hoofd en hand was verwond, als van Jacob, hebben vernomen, dat zij op de heide tusschen Schaijk en Zeeland waren aangerand, met de omstandigheden, reeds vroeger aan den Burgemeester opgegeven.

Dat die twee Brigadiers zich den volgenden morgen door het nader verhaal van Jacob, met voornoemden Martinus Oliemeulen, den Veldwachter van Schaijk en den beschuldigde, hebben begeven ter plaatse, alwaar de aanranding zoude zijn geschied, hun door Oliemeulen en den beklaagde-zelven aangewezen, en nabij eenen heidenrug aldaar hebben gevonden twee bloemen, eene roos en een boeren-tuiltje, op een en een half à twee voet afstand van elkander, en op een pas afstand van de roos een punt van een boeren zakmes.

Dat zij verder zoekende, op ongeveer zestig passen van den heiderug in de rigting van Zeeland, een verbroken stok vonden, door den beschuldigde als het eigendom van Jacob herkend en nabij dien een gebroken mes, blijkbaar dat waarvan de punt vroeger was aangetroffen; dat, dien morgen geene sporen van bloed meer zigtbaar waren, zijnde denkelijk door den 'snachts gevallen regen vernietigd, edoch nabij de plaats, alwaar de roos lag sporen van eene hevige worsteling aanwezig waren.

Dat van Nijnathen den beschuldigde deed opmerken, dat de gebroken stok en het mes in eene tegenovergestelde rigting lagen van die welke de genaamde aanrander zoude hebben gevolgd, volgens des beschuldigden opgave; dat de beschuldigde die omstandigheid niet heeft opgelost, even min als het vinden van het mes bij den stok, en heeft beweerd, aan dat *mes geene kennis* te hebben.

Dat, volgens de verklaring van Oliemeulen, de stok en het mes niet lagen in de rigting van waar de beschuldigde den omweg naar zijne kar maakte.

Dat deze omstandigheden der Brigadiers vermoedens hebben gaande gemaakt, en deze bij hunne terugkomst te Schaijk, met den Heer Burgemeester dier gemeente, Jacob hebben ondervraagd, en welke alstoen den beschuldigde als dader heeft aangewezen, en dat de beschuldigde in diens tegenwoordigheid gebragt, heeft erkend de verwondingen te hebben gepleegd, dan daartoe uitgetergd te zijn geweest door Jacob, welke met deszelfs mes (zijnde het op de heide gevondene) aan hem den steek boven het oog had toegebragt; dat de beschuldigde heeft voorgewend omtrent het breken van den stok niets te weten, en, dat *aan dien stok haren kleeden van dezelfde kleur als die van Jacob*

Dat de Brigadiers van Nijnahten en Bartels, onderrigt van het slijpen van het mes op een steentje, andermaal op den 30. Junij, op verzoek van den Heer Kanton-Regter van Oss, zich naar de plaats der verwonding hebben begeven, en aldaar op eenen kleinen afstand van de plaats alwaar het boeren-tuiltje had gelegen, een steentje vonden, waarop de sporen van het slijpen van een mes ervindbaar waren, en welk steentje aan Jacob vertoond, als dat door den beschuldigde te dien einde gebruikt, en toen en later in judicio stellig is herkend.

Dat het op de heide gevonden mes en stok mede door Jacob zijn herkend, en het beweren van den beschuldigde, dat hij geene kennis aan het gevondene mes had is wedersproken door Adolf Kerel, welke het mes houdt voor dat geen, wat hij vroeger en ongeveer vier weken, voor den 25. Junij tegen eene pet aan den beschuldigde in ruil had gegeven, welk mes in eenen bijna onbruikbaren staat toen zijnde, de beschuldigde heeft doen slijpen en steeds bij zich droeg.

Dat Godefridus Jonkers, Bouwman, te Gemert eenige dagen voor het voorval, den beschuldigde en Jacob bij zich aan huis hebbende, heeft opgemerkt, dat Jacob geen en de beschuldigde wel een mes in zijn zak had, en het gevonden mes voor dat van den beschuldigde houdt, aan wien Jonkers nog destijds had gezegd, dat dezes mes zooveel overeenkomst met het zijne had, dat hij denken zoude, zoo hij hetzelve had verloren, dat het door den beschuldigde was gevonden.

Dat Silbach, bij wien Jacob en de beschuldigde in dienst waren, verklaart, dat Jacob zijn mes, zijnde een knipmes, bij hem, tijdens zijn vertrek had achtergelaten; dat de beschuldigde tegen eene pet een boeren zakmes had ingeruild, dit heeft doen slijpen, en daarvoor eene schede heeft gekocht; dat hij het mes steeds bij zich droeg, en dat daarin een fout was, mede aanwezig in het op de heide gevonden mes, hetwelk dan ook door Silbach stellig als het mes des beschuldigden wordt erkend.

Dat de beschuldigde, geregtelijk onderhouden, heeft beleden met Jacob op de heide onder Schaijk te zijn geweest, heeft ontkend zijn mes te hebben gescherpt, en voorgegeven, dat hij daarmede een houtje had gesneden, dat hij op dat oogenblik van Jacob een slag met een stok heeft ontvangen, en zich alstoen verwerende aan dezen wonden op het hoofd toegebragt heeft.

Dat hij wijders zegt, dat Jacob vrijwillig het geld aan hem heeft afgegeven, met verzoek, om dat voor hem, Jacob, te bewaren, en dat hij aan Jacob den stok ontrukt en hem daarmede hevige slagen heeft gegeven, nadat Jacob hem het mes ontweldigd en hem daarmede verwond had.

Dat de beschuldigde nog in judicio heeft erkend, gezien te hebben, dat Jacob bij het opgaan der heide tusschen Schaijk zijn geld telde, dat hij aan Jacob, welke over Zeeland wilde gaan, heeft gezegd, een naderen weg te kennen, en hem heeft overreed, dien te volgen, en dat hij wijders opgeeft, dat Jacob eerst op de plaats der verwonding van rusten heeft gesproken.

Dat Silbach verklaart, dat Jacob een zuinig jongeling was, welke eenig geld had bespaard, en dien hij niet in staat kent, den beschuldigde aan te randen; dat de beschuldigde, op wiens vroeger gedrag niets valt aan te merken, van een eenigzins achterhoudend en weinig mededeelzaam karakter was; en geene bezuinigingen gemaakt had; dat het dezen bekend was, dat Jacob het voornemen had, om met Silbach eenig geld aan zijne ouders, op dezelfde plaats als die van den beschuldigde wonende, over te maken, en dat, naar getuiges oordeel, daardoor ontstane naijver, als zijnde de beschuldigde niet tot het overmaken van gelden in staat, aanleiding tot de daad kan hebben gegeven.

Ingezonden.

Toevallig las ik in het *Handelsblad* van den 20. Augustus ll. het stuk »Geneeskundige Staatsregeling." Ofschoon wel wat laat, verzoek ik echter, Mijnheer de Redacteur, in Uw geacht Dagblad, waarin ik geloof, dat nog geene stukken omtrent dit onderwerp zijn voorgekomen, het volgende wel te willen plaatsen.

Het bedoelde Artikel in het Beursblad, handelende over Plattelands-Heelmeesters en Apothekers, laat geen twijfel over, of het is door een MED. DOCTOR gesteld. Ik zal voor wat de Plattelands-Heelmeesters betreft, hier niets wederleggen, aan het oude spreekwoord gedachtig: *» Schoenmaker, blijft bij uw leest.*" Ik bepaal mij enkel bij de *Apothekers*, en vind des Schrijvers stelling omtrent dezen, voor wat nâmelijk de *(hoeveelheid)* van het personeel aangaat, maar al te gegrond, doch geheel strijdig met het aangehaalde van het hierdoor te hoog rekenen van den Apotheker; het tegendeel zal elk, ook buiten het vak, volgaarne toestemmen; immers, daar er volgens den Schrijver de helft, ja twee derde te veel zijn, zoo wil elk van hen door het goedkoope zich tenminste een *half* bestaan verschaffen, om dusdoende de practijk van zijn buurman tot zich te trekken. Maar kan de Med. Doctor daarom ook wel verklaren, dat alle geneesmiddelen van dezelfde gehalte zijn? Ik zeg nog eens, om te bestaan, is men goedkoop; maar, het ware te wenschen, dat die *goedkoopjes* even goed door elk particulier konden beoordeeld worden als *koffij* of *thee*, en men daarenboven niet onervaren was in de Geneeskundige Wet van den 12. Maart van het jaar 1818 (*Staatsblad*, N°. 16), welke Wet den Eed bepaalt, dien de President van elke Provinciale Geneeskundige Commissie, in handen van den Gouverneur, aflegt, en zeker wel het nakomen van Art. 11 der bovenstaande Wet en der Instructie voor Med. Doctors Art. 9 en 10 in zich zal bevatten. — Doch, waartoe al dat geschrijf in de publieke Bladen? Immers onze geëerbiedigde Koning is niet verpligt, daarin de belangen van zijne onderdanen te gaan zoeken. Beter ware het dus, dat wij ons regtstreeks met onze gegronde klagten tot Z. M. wendden. — Er bestaat, zoo als Schrijver zegt, voor Notarissen een Gouvernements-tarief, en zulk een wil hij ook voor de Apothekers ingevoerd hebben; doch hij heeft vergeten er bij te voegen: *en, even als voor de Notarissen*, een BEPAALD *getal voor elke Stad.* Immers, de Apotheker is, even als de Notaris, aan een Examen, en, zoo het naar regt en billijkheid gaat, zelfs aan een vrij moeijelijk examen, onderworpen; — behoort zijn stand niet tot een der eerste en edelste in de Maatschappij, wanneer hij dien volgens Eed en Pligt uitoefent? En zal men dien stand door het *overgroot getal* niet spoedig tot den geringsten zien afdalen? Met grond beklaagt hij zich derhalve, dat hij hier niet dezelfde bescherming vindt als in Pruissen. Ook ware het voor het geheele Geneeskundige personeel te wenschen, dat men de Leden van elke Geneeskundig Commissie, even als bij de Waarborg van Goud- en Zilverwerken, buiten de uitoefening der practijk stelde; — twee of drie Commissiën waren immers toereikend voor geheel het Rijk; dan zou zulk eene Commissie belangloos handelen, en de Apotheker zich niet door Collega's, die in de Commissiën zijn geplaatst, de gelegenheid benomen zien, om aan die Heeren Doctoren of Plattelands Heelmeesters te leveren, die niet genoeg zelfstandigheid bezitten, om den invloed van de Commissiën bij zich niet te doen gelden. — Of is de Waarborg van Goud- en Zilverwerken voor den mensch van meer belang dan zijne gezondheid? Immers, ..en; al het Goud van *Peru* is veel hem niets ... den gezondheidsschat mist. — Welaan dan, met klem gevraagd eene vaste bepaling omtrent het *getal* Apothekers voor elke Stad, alsmede eene Geneeskundige Commissie *buiten* beoefening der practijk; en, daar ons verzoek billijk en voor het algemeen heilzaam is, zullen wij stellig van den Koning het *fiat* er op verkrijgen.

Z. Y. X.

Statistiek.

In Duitschland is de veertiende uitgave verschenen van een klein Werkje, handelende over de Onmatigheid, en getiteld: Het Huiskruis (*Das Hauskreuz*). Daarin vindt men opgeteekend, dat Duitschland op de 40 personen één dronkaard telt, en dus Pruissen 270 duizend; Hanover 300 duizend; Hessen-Kassel 13 duizend; Mecklemburg over de 10 duizend; Lippe 161 honderd; Waldek 12 honderd, en in geheel Noord Duitschland, te zamen, 400 duizend. De vraag zal nu zijn, of de ook in al die Rijken ingevoerde Matigheids-genootschappen wel van veel invloed zullen wezen. Te Berlijn heeft het Zeemans-genootschap eene Brouwerij tot stand laten brengen, waar een goedkoope en gezonde aangename drank zal worden gestookt, ter vervanging van de, alom onder het gemeen en het zeemanswezen zoo zeer gewilde korenbrandewijn.

!

Te Lez-Fontaine, Kanton van Soire-le-Chateau, woont een huisgezin, zamengesteld uit 29 personen, te weten vader, moeder en 27 kinderen, zijnde geboren uit twee moeders, waarvan er de eerste 19 ter wereld bragt, en wel 12 in vier kraambedden (dus telkens een drieling!). De overige 8 kinderen, waarvan het jongste slechts drie weken oud is, zijn uit 's mans tweeden echt voortkomstig. Deze kroostrijke huisvader heeft met 16 zijner zonen tegelijk in Landsdienst gestaan, en bekleedt thans, 60 jaren oud, het Ambt van Veldwachter in de Gemeente, met een militaire pensioen van 500 franken, en 150 franken jaarwedde uit 's Konings bijzondere fondsen ter temoet koming in zulk eene huiszorg als dezen braven burger op de schouderen drukt.

Te Londen is uit den Tuin van Pentouville een met hydrogène-gas gevulde reusbeeld van 14 voeten lang, voorstellende den armen Guy Fawkes opgelaten. De wind bewoog armen en beenen van deze malle figuur, zoodat velen in Londen, die niet wisten, wat er gaande was, zich verbeeldden een Engelschman door de lucht te zien kuijeren. Na een uur omzwervens, is de machine in de Theems neêrgesukkeld.

ADVERTENTIEN.

*** Heden avond beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, A. M. B. HERMANS, geliefde echtgenoo van

J. H. R. VAN ROER.

Grave,
den 10. November, 1841.

*** Mr. *BERNARDUS HARTOGENSIS*, Keizerstraat te *'s Bosch*, belast zich met de bezorging der Conversie der KANSBILJETTEN en uitgestelde. Koopt dezelve tegen de Beursprijs zonder *eenige* korting.

Bij *D. A. A. DE ROOY*, te *'s Bosch*, is van de pers gekomen, en alom verzonden:

VOLKS-ALMANAK

VOOR

ROOMSCH-KATHOLIJKEN

VOOR

1842.

(Twaalfde Jaargang.)

Prijs 35 Cents.

Dezelve zijn behalve bij alle Boekhandelaren te *'s Bosch* mede verkrijgbaar:

Te *Amsterdam* bij van Langenhuijsen, Schonekat, Gosling, van Spanje, de Charro, Koopman, Borleffs, Trentrop en Mej. Filmar; *Alkmaar*, Coster en Mej. Nieuwenhof, *Haarlem*, Niesten en Hijnsbergen, *Purmerend*, Schade, *Enkhuizen*, Pannebakker & Comp., *Hoorn*, Mej. Bornman, *Medemblik*, Vermande, *'s Hage*, van Langenhuijsen, en Ten Hagen, *Rotterdam*, Bolan, Braam, van Belle, van der Bijdt en Mej. Mulders, *Leyden*, Thijssens, van Leeuwen, Schreuder & Van Baak en Mej. Langeveld. *Gouda*, van Goor Cuijpers, *Delft*, van Dijck en Cosler. *Delftshaven*, Houtman, *Schiedam*, van Pinxteren en Boomer, *Dordrecht*, Zender, *Vlaardingen*, Post, *Utrecht*, van Rossum, Banning, Vierhout, Schikhoff en Mej. van Meurs, *Amersfoort*, Jacobs & Meijers, en Wolters, *Gorcum*, Stokhuijzen en Nieuwenhuizen, *'t Gooij*, van den Hoogen, *Groningen*. Smit, Oomkens, Sladoot, Wolters en Ridder, *Leeuwarden*. Hoepermans, Mulder en Schierbeek, *Bolswart*, Gerritsma, *Sneek*, Gerritsma, *Franeker*, IJpma, *Dokkum*. Schaapsma, *Zwol*, Waanders. *Deventer*, Hattlerg en Peters, Robijns, *Almelo*, Sommer, *Arnhem*, Vermeulen, Meijer en Daems, *Doesburg*, Sommer, *Nijmegen*, Hermans, van der Heijden, Bach, Pothart, en Wollenberg, *Zutphen*, Mellink, *Tiel*, van Wermeskerken. *Kuilenburg*, van den Abeele, *Zalt Bommel*. Mej. Bakker, *Middelburg*, van Benthem en Jutting. *Tholen*, van Rhee, *Breda*, van Gulick & Hermans, Steijn en van Wees, *Bergen op-Zoom*, Verkouteren en Kiel, *Eindhoven*. Janson, *Helmond*, van Kelckhoven, Vos en Dirks, *Tilburg*, van Gemert en de Kanter, *Oosterhout* Moonen, *Oirschot*, Teurlinckx, *Boxtel*, van Lieshout, *Schijndel*, van der Kant, *Veghel*, Terneuzen, *Uden*, Verhoeven, *Zevenbergen*, Beers, *Heusden*, Veerman, *Waalwijk*, van Giersbergen, *Ravesteijn*, van den Heuvel, *Grave*, van Dieren, *Boxmeer*, Engelkamp, *Maastricht*, Ploem en Gulikers, *Venloo*, Littenbroek en Mej. Bekkers, *Roermond*, Romen en Mej. Welsch *Sittart*, Albers. *Naarden*, Postkantoor, *Goes* Postkantoor.

HANOVER OF ZINKENSNUIF.

van de E R V E N ls. LEON, *te 's HAGE*

Deze zoo zeer alom gezocht wordende Snuif van eene aangename geur, waarvan de bestanddeelen, zoo bij het Ministerie van Binnenlandsche zaken, als bij de Provinciale Geneeskundige Commissie te 's Hage, bekend zijn, en welke Snuif daarenboven door de bevoegde Autoriteit te Kleef is onderzocht en goedgekeurd, overtreft zoo verre het doel van alle andere Snuiven, namelijk DE OPLOSSING VAN VERSTOPPINGEN IN HET HOOFD, dat dezelve met regt tot dagelijksch en algemeen gebruik, kan worden aanbevolen.

Gemelde Snuif is thans, behalve bij de Vervaardigers te 's Hage, bij hunne Correspondenten in de voornaamste Steden van ons Land, à 40 cents in een pakje van 1 Ned. Ons, à 20 cents in een pakje van een half Ned. Ons, en in vele Winkels ook bij het Lood, verkrijgbaar gesteld als zijnde voor NOORD-BRABAND: 's Bosch, de Heeren *E. Lion en Zonen*, boekhandelaars; te Bergenopzoom *J. C. Verkouteren*, boekhandelaar; Breda, de Wed. *H. van Doorn*; Geertruidenberg, *G. C. Hooft*; Gemert, *J Haest*; Heusden, *L. Veerman*, Liempde, *E. van de Sande*; Oss, *J. J. de Louw*; Tilburg, *A. van der Voort*; Uden, *P. N. Verhoeven*; Waalwijk, *J. van Lee*; en Zevenbergen, *J. van Steen*.

Voor GELDERLAND: Arnhem, *A. G. Klaasen*; Bommel, *J. H. Mysberg*; Doesburg, *D.* en *H. Wimerink*; Harderwijk, *Uitenhage*; Kuilenburg, *W. Hudius*; Nijmegen, de Wed. *Herwyer*; Nijkerk, *A. van der Flier Adr*; Rheenen, *van Ingen*; Wageningen, *H. Meyer*; alle handelaren in Tabak en Snuif; Thiel, *C. Campagne*; en Zutphen; *J. C. Oeffeman*, boekhandelaar.

Ter voorkoming van alle misleiding, worden de gebruikers dezer Snuif verzocht, zoo op het adres van de Vervaardigers op ieder pakje te lezen, als op dat der Correspondenten te letten, daar gemelde Snuif wordt nagemaakt in pakjes van genoegzaam denzelfden vorm geslagen en met de zelfde kleur van papier omplakt.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De belgische fondsen van den 13 November, 1841.

De $2\frac{1}{2}$ pCt $52\frac{3}{4}$. de 5 pCt $101\frac{1}{2}$. de 4 pCt 92. de 3 pCt $71\frac{3}{8}$ de 4 pCt. 95. Ard. $20\frac{9}{16}$ Rome Emp. de 1824 $65\frac{1}{4}$ Rome 1832 $101\frac{1}{2}$.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Vrijdag 12 November $4\frac{1}{2}$ Ure

W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt. 51. Dito 5 pCt. $99\frac{3}{8}$, $\frac{1}{16}$. Restanten $25\frac{3}{4}$ a $\frac{3}{16}$. Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $90\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$. Dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $76\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$. Handelm 155. O. I. 5 pCt. $97\frac{3}{16}$. Ard. 85 p. st. $20\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$. Dito Coupon $19\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$. Metalliek $105\frac{3}{4}$. Dito 5 pCt 81. Dito Bank-act. $7\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$.

Ter drukkerij van D. A. A. DE ROOIJ, te 's Bosch.